

Cantores Minores

Cantores Minores

VISIO 2022

**Strategia-
työryhmän
muistio**

www.cantoresminores.fi

MISSIO

Antaa pojille ja nuorille miehille musiikillista ja laulukoulutusta sekä kasvatusta vastuuseen ja pitkäjänteiseen yhteistoimintaan ja korkeatasoisiin musiikillisiin suorituksiin erityisesti kirkkomusiikin alalla Helsingin tuomiokirkon poikakuorona.

VISIO

Luoda mahdollisuudet Cantores Minores –poikakuorolle kehittyä maailman parhaaksi ja arvostetuimmaksi poikakuoroksi

ARVOT

- laadukas musiikki
- kasvatusvastuu
- kansainvälisyyskasvatus
- jatkuva kehitys
- kaveruus

STRATEGIA

Laajennetaan ja varmennetaan kuoron sekä opiston taloudellista pohjaa.

Perustetaan kuorokoulu, jota tukevat Suomen valtio, pääkaupunkiseudun kunnat, Helsingin tuomiokirkkoseurakunta, Helsingin seurakuntayhtymä sekä Suomen evankelisluterilainen kirkko.

Historia

Katedraalikoulu kuoroineen muodostivat keskiajalla eurooppalaisen koulutuksen ja sivistyksen kivijalan. Suomessakin Turun Katedraali- ja ainakin Viipurin, Porvoon ja Ulvilan triviaalikoulu toimivat Keski-Euroopan mallin mukaan. Musiikkia opetettiin joka päivä klo 12-13 ja koulun oppilaat osallistuivat säännöllisesti kirkon liturgiaan. Tämä toiminta muodosti luontevan sillan ajan kirkkomusiikin kulkeutumiselle Suomeen.

Englannin kirkon eriytyminen ja reformaatio synnyttivät omat poikakuoromuotonsa. Katolista perinnettä, jossa miesääniä laulavat aikuiset miehet, jatkavat monet poikakuorot, vanhin on Vatikaanin Sikstuksen kappelin kuoro. Anglikaanisilla kirkoilla on oma jatkuva poikakuoroperinteensä, jossa vain sopraanot ovat poikia, alttua laulavat äänenmurroksen ohittaneet kontratenorit, miesääniä aikuiset. Uskonpuhdistus lopetti protestanttisissa maissa, myös Suomessa, historiallisen kirkollisen poikakuoroperinteen. Luterilaisessa Saksassa se on jatkunut kuorokoulun muodossa. Niinpä protestanttisen poikakuoron olemukseen kuuluu, että se kasvattaa itse omat miesäänensä, kuorolaisten ikä on kouluikä. Tätä protestanttisen kirkollisen poikakuoron perinnettä jatkamaan perustettiin silloinen Helsingin Suurkirkon poikakuoro Cantores Minores vuonna 1952. Tällainen poikakuoromuoto on maailmassa harvinainen ja vaikeimmin ylläpidettävä kuoromuoto ylipäänsä.

Nykytilanne

Kuoron eri ryhmissä toimii vuosittain lähes 500 poikaa, jotka kokoontuvat viikottaisiin harjoituksiinsa. Ikärakenne on 4-vuotiaista musiikkileikkikoululaisista A-kuoron yli 20-vuotiaisiin miehiin. Esiintyvässä A-kuorossa on noin 150 (10-25 v.) poikaa. Ennen A-kuoroon pääsyä pojan on suoritettava musiikin perusteiden tasosuoritus 1 (ent. musiikin teorian ja säveltapailun tutkinto 1/3) ja osoitettava tyydyttävää tasoa vaadituissa musiikillisissa suorituksissa.

Harjoituksia on koulutusryhmäläisille alkuvaiheessa yksi, myöhemmin kaksi kertaa viikossa, A-kuoron poikäänille kolme kertaa ja miesäänille kaksi kertaa viikossa. Pojan äänen yhä varhaisempi muuttuminen on poikakuorojen maailmanlaajuinen ongelma.

Kuoro järjestää säännöllisesti vuosittain orkesterin ja solisteja tarvitsevat passio- ja oratoriokonsertit pääsiäisenä ja joulun alla sekä a cappella-konsertit äitienpäivänä ja joulupäivänä. Määräajoin järjestetään myös muita orkesterikonsertteja. Kuoro tekee jatkuvasti yhteistyötä ammattiorkestereiden ja nimekkäiden solistien kanssa. Kuoron nykyinen johtaja on ammattikapellimestari. Kuoro järjestää joka viides vuosi Helsingin Bach-viikon sekä Itämeren ja Pohjolan poikakuorofestivaalin. Lisäksi toteutetaan vuosittaisia konserttimatkoja koti- ja ulkomaille sekä monia muita tapahtumia. Vuosittain on useita tilattuja konsertteja. Kuoro esittää jatkuvasti myös suomalaista ja kansainvälistä nykymusiikkia. Kuoron profiiliin ovat alusta asti kuuluneet myös sävellystilaukset. Tuomiokirkon messuihin osallistutaan kymmenisen kertaa vuodessa ja Evensong-musiikkihartauteen 2-4 kertaa vuodessa. Kuorossa toimii pienryhmiä (sekaääninen Vokaaliyhtye, Tiernapojat, miesäänten kvartetteja jne.). Kaikkiaan kuoron eri ryhmillä on vuotuisia esiintymisiä 108 (2014).

Kuoron musiikilliset suoritukset ylittävät niin määrältään kuin laadultaan yleisen poikakuorotason. Niitä voi verrata parhaisiin samaa perinnettä kantaviin saksalaisiin kuoroihin, Leipzigin Tuomaskuoroon ja Dresdenin Kreuzkuoroon. Nämä, niinkuin kaikki muutkin tasokkaat ja maailmanmainetta saavuttaneet poikakuorot ovat kuorokouluja. Niissä pojat saavat musiikin opetusta joka päivä eli noin 14 tuntia viikossa integroituneena koulutyöhön. Cantores Minores – pojat saavat opetusta korkeintaan kuusi tuntia viikossa, ja he joutuvat aina kulkemaan erikseen koulun jälkeen harjoituksiin.

Taustajärjestö ja talous

Cantores Minores -kannatusyhdistys ry. toimii virallisena taustajärjestönä. Sen jäseninä on kuorolaisten vanhempia ja sitä johtaa kahdeksanjäseninen hallitus, jonka jäsenistä puolet valitaan vuosittain.

Toiminta jakaantuu *Cantores Minores -musiikkiopistoon* ja *Cantores Minores -poikakuoroon*, joilla on omat toiminta- ja taloussuunnitelmansa. Kuoronjohtaja on myös musiikkiopiston rehtori.

Toiminnallisesti kaikki opetus sekä harjoitukset Helsingissä ja kaksi kertaa vuodessa pidettävillä musiikkileireillä tapahtuu CM-musiikkiopiston puitteissa. Rahoitusta musiikkiopisto saa lukukausimaksuista ja Helsingin kaupungin myöntämästä vuosittain anottavasta avustuksesta. Kaikki esiintymiset, konsertit ja matkat ovat CM-poikakuoron vastuulla. Kuoro saa Helsingin seurakuntayhtymän myöntämän vuotuisen avustuksen ja muu tarvittava rahoitus hankitaan omalla konserttitoiminnalla. Seurakuntayhtymä antaa myös toimitilat käyttöön.

Yhdistyksen vuosibudjetti on noin 1 000 000 e. Helsingin seurakuntayhtymän avustus vuonna 2015 on 68 000 e ja Helsingin kaupungin 29 300 e. Valtion harkinnanvaraista avustusta (v. -09 3 000 e), jonka myöntäminen siirtyi Opetushallitukselle, ei enää vuoden 2009 jälkeen ole myönnetty.

Arvo ja merkitys

Cantores Minores on toiminut Suurkirkon ja vuodesta 1959 Helsingin tuomiokirkon poikakuorona. Tuomiokirkko on sen kotipaikka. Kuoro on kasvattanut yli 3000 laulajaa ja musiikin harrastajaa. Entisiä kuorolaisia toimii maanlaajuisesti kirkko- ja muun musiikin ja kulttuurin piirissä, ja jatkuvasti uudet kuoron piiristä nousseet laulajat vahvistavat suomalaisten kuorojen miesääniä. Oopperalaulajia kuorosta on kasvanut kymmeniä. Kuoron nimestä on muodostunut laatu-merkki. Suhteet kirkkoon, kaupunkiin ja valtioon ovat hyvät. Tasavallan presidentti on ollut toiminnan pysyvä suojelija vuodesta 1997.

Kuoro edustaa pysyviä arvoja nopeasti muuttuvassa maailmassa. Pitkäjänteinen päämäärätietoinen toiminta, yhteistyökyky, toisten kunnioitus ja hyvät tavat ovat aina olleet kuoron keskeisiä kasvatuspäämääriä.

Kansainvälisyyskasvatus tapahtuu luontevasti kuoron matkojen ja sen vastaanottamien vastavierailujen yhteydessä, jolloin pyritään majoittamaan pojat perhemajoitukseen. Parasta rauhankasvatusta on se, että lapset ja nuoret saavat varhain kosketusta toisiinsa yli

kansallisten, kulttuuristen ja uskonnollisten rajojen. Ennakkoluuloilta voidaan välttyä vain varhain saavutetun luottamuksen avulla.

Kuoron piirissä toimii Alumnikuoro ja suunnitelmissa on luoda mahdollisimman kattava alumnijärjestö sekä tukemaan toimintaa taloudellisesti että mahdollistamaan suhteen jatkumisen kasvattajakuoroon elämänikäisesti.

Tieto kuoron toiminnasta on kuitenkin yleisesti heikkoa. Onnistuneimmatkaan saavutukset eivät yleensä ylitä uutisarvoa. Suomessa ei kirkollisissa eikä musiikkipiireissäkään tunneta kirkollisen poikakuoron perinteitä ja toimintamallia, toisin kuin Keski-Euroopan maissa. Vuosien aikana ei ole löytynyt mitään tahoja, joka olisi halunnut ottaa kokonaisvastuuta kuoron toiminnasta ja taloudesta.

Ongelmat

Yhä varhaisempi äänenmurros

Koulutus täytyy saada mahdollisimman tehokkaaksi, jotta pojat ehtivät laulaa täysipainoisesti ennen äänen muuttumista.

Liian paljon rahan vuoksi tehtäviä esiintymisiä

Kustannuksista liian suuri osa joudutaan kattamaan omien konserttien lipputuloin ja tilattujen konserttien tuotoilla. Erityisesti joulunaikojen melkein jokapäiväiset esiintymiset oman toiminnan ylläpitämiseksi rasittavat koululaisia kohtuuttomasti.

Liian paljon poissaoloja harjoituksista ja esiintymisistä

Tämä on suoraa johdannaista edellisestä. Pojat eivät jaksa eivätkä pysty aina olemaan paikalla. Kaikki perheet eivät myöskään ymmärrä osallistumisen sitovuutta. Kuoro on kuitenkin niin vahva kuin sen heikoin lenkki!

Taloudellisesti eletään kädestä suuhun

Hyvät ideat ovat rahanarvoisia. Joskus joudutaan kuitenkin toteutuksessa tekemään raakoja karsintoja silkan varojen puutteen takia. Kuorolta puuttuu sellainen taloudellisen taustan varmistus, jonka varassa voitaisiin tehdä realistisella pohjalla tarpeeksi kauaskantoisia suunnitelmia.

Kuoro on kallis harrastus

Paine korottaa perheille kohdistuvia maksuja nousee jatkuvasti, kun avustuksia ei saada.

Toimihenkilöiden ylityöllisyys

Kuorolla on tällä hetkellä kaksi vakinaisesti palkattua toimihenkilöä, työn vaatimustasoon ja määrään nähden alipalkkatut taiteellinen johtaja ja toiminnanjohtaja. Ilman palkattua varajohtajaa ja ammattitaitoista kokopäiväistä toimistohenkilöä on mahdotonta suoriutua nykyisistäkään tehtävistä saati sitten suunnitella tai toteuttaa muutoksia. Yhä ammattimaisemmaksi kehittyvän toiminnan vaatimustasoa ei vapaaehtoisuudella voida kattaa.

Lähitulevaisuuden tarpeet

Kuoron tasoa on mahdotonta nostaa nykyisellä toimintamallilla. Joka ei kehity, taantuu. Kehitys edellyttää mm. seuraavien työsuhteiden toimien perustamista:

Toimistosihteerit

Vaihtuvista jäsenistä koostunut kannatusyhdistys ei voi ottaa vastuuta vakituisen henkilön palkkaamisesta. Jostakin on saatavaa määräraha.

Varajohtaja

Poikakuoro on vaativin kuoromuoto. Äänien muuttuminen muuttaa kuoron suoritustasoa jatkuvasti. Tarvitaan koko ajan uusia joustavia tukikoulutusmuotoja. Vakituinen varajohtaja takaisi parhaan tuloksen, mutta hänen palkkaamistaan varten tarvitaan määräraha.

Säännöllinen vuotuinen äänitallenteiden julkaisu

Sekä kuoron kehittymisen että sen tunnettavuuden edistämiseksi on korkeatasoisten tallenteiden aikaansaaminen ja levittäminen elintärkeää. Sitä varten tarvitaan määräraha.

Suunnitelma kuorokoulusta

Päämääränä on luoda sekä henkiset että taloudelliset edellytykset Helsingin tuomiokirkon Cantores Minores –poikakuorolle vakiinnuttaa paikkansa maailman johtavien kuoroinstituutioiden joukossa. Mahdollisimman laajan tuen saaminen valtion, kirkon ja kaupungin taholta on keskeinen edellytys kehitysuunnitelmille.

Historiallisten poikakuorojen mallin mukaan vain kuorokouluna toimiva kuoro takaa vakaan laadun ja kehityksen myös tulevaisuudessa. Sen puitteissa ovat äänen muuttumisen ongelmatkin parhaiten hallittavissa.

Hahmotelma:

Yhteistyössä jonkun jo olemassa olevan koulun kanssa aloitetaan koko koulun läpi johtava kuorokoulu. Kuorokoulu alkaisi toimia vuosittain edeten. Aluksi otettaisiin kolmannelle luokalle 24 poikaa, lukiotasolla 15 poikaa/luokka. Kuorokouluun otettaisiin myös tyttöjä. Teoria-aineita voitaisiin opiskella yhdessä, mutta eri kuoroilla olisi omat harjoituksensa. Kouluaikaan liittyen kuorolaiset saisivat musiikin opetusta joka päivä. Jokaisella pojalla olisi yksi henkilökohtainen laulutunti viikossa. Mahdollisesti on saatava myös oman instrumentin opetus kouluajan puitteisiin. Koulussa toimisi useita kuoroja, joista poikakuoro olisi yksi. Kuorossa toimiminen olisi edellytyksenä koulupaikan pysymiselle.

Poikakuoro kuorokoulussa

Helsingin tuomiokirkon poikakuoro Cantores Minores toimisi edelleen itsenäisesti nykyisen mallinsa mukaisesti konserttien ja konserttimatkoja tehden.

Kuoro palkkaisi kuoronjohtajan ja toimihenkilönsä saamiensa määrärahojen avulla. Musiikkileikkikoulu toimisi edelleen kehittyen, ja kahdella ensimmäisellä luokalla pojille annettaisiin kuorokouluun johdettavaa esiopetusta.

Tämän mallin edut ja ongelmat poikakuorolle olisivat:

Etuja:

- kaikki kuorolaiset olisivat aina läsnä
- musiikin ja laulun opetusta voisi saada päivittäin
- kuoron suoritustaso pysyisi vakaana
- poikakuorossa laulavaa poikaa ei luokallaan pidettäisi kiussattavana kummajaisena
- matkoihin olisi helppo saada kouluvapaata
- poikien voimat säästyisivät, kun kuoro-opetus integroitaisiin kouluopetuksen aikoihin
- poikien olisi helpompi harrastaa myös muuta, kun omaa aikaa jäisi enemmän

Ongelmia:

- rahoituspohja olisi saatava kattavaksi valtion budjetin sisällyttävältä momentilta sekä Helsingin seurakuntayhtymän ja Helsingin kaupungin vuotuisista avustuksista saatavalla rahoituksella
- kaikkien uusien kuorolaisten pitäisi suostua käymään samaa koulua
- koulussa pitäisi olla tarpeeksi laaja ainevalikoima tyydyttämään eri tarpeet
- mahdollisesti olisi harkittava asuntolan tarvetta pitkämatkalaisille tai sellaisessa tapauksessa, että vanhemmat joutuvat muuttamaan paikkakuntaa ja poika haluaa pysyä kuorossa
- toteutus vie muutaman vuoden, jonka aikana olisi oltava rinnakkain jo kuorossa oleville pojille mahdollisuus jatkaa nykytoiminnan mukaista lauluharrastusta

Edellytykset:

Cantores Minores –kuorolla on jo nyt yhteistyötä Kaisaniemen ala-asteen ja Kruununhaan yläasteen koulujen kanssa. Niiden pohjalta yllä esiteltyä mallia tulisi kehittää. Näiden koulujen yhteydessä toimii jo balettilinja. Yhteistyö Sibelius-lukion kanssa olisi myös välttämätön.

Malleja kuorokoululle löytyy jo naapurimaistamme (liitteet). Helsingissä Itä-Helsingin musiikkiopisto toimii nyt jo musiikin peruskouluna. Olisi perusteltua, että Helsinkiin saataisiin myös yksi kuorolauluun erikoistunut koulu (vrt. Tukholma ja Kööpenhamina), jossa Cantores Minores toimisi itsenäisenä poikakuorona muiden kuoromuotojen rinnalla. Laulajien koulutuksessa tällaisella koululla olisi myös valtakunnallista merkitystä.

Helsinki 19.11.2008

(päivitetty tunnuslukujen osalta 19.3.2015)

Strategiatyöryhmä:

Petri Oittinen, puheenjohtaja

Hannu Norjanen, taiteellinen johtaja

Pirkko-Leena Otonkoski, kuorointendentti

Jukka-Pekka Mäki-Luopa, toiminnanjohtaja

Neuvonantaja:

Matti Poutiainen, tuomiorovasti